

VERSLAG INSPIRATIEDAG 16 OKTOBER 2021 IN OC DE KETTINGHE TE HEFFEN (MECHELEN)

Deel 1 inspiratieluik

I. Openingswoord door VVDB-Voorzitter William Minnaert

- Welkom + doorloop programma.
- Met 2 nieuwe leden erbij (*Paalonline* uit Beringen en *Dorpsraad Waarbeke* uit Geraardsbergen) vormt VVDB nu de koepel van 66 ledengroepen.

II. Inspiratiemoment met Ben Van Essen (socioloog en o.a. adviseur *Landelijke Vereniging Kleine Kernen, Nederland*)

[\(Klik hier voor de bijhorende presentatie\)](#)

1. Inleiding

- *Don't try this at home*: Ben wil ons inspireren (niet onderwijzen).
- Nederland (17,4 miljoen inwoners) is een calvinistisch land met veel regels en vastliggende zaken. Vaak gevecht met de overheid hierdoor. Ruimtelijke Ordening is er heel anders dan in Vlaanderen en veel sterker gericht op concentratie. Deze strijd is al 20 jaar geleden gevoerd. 70% van de bevolking woont in de stad. Volgens definitie OESO is daar niet eens platteland...
- Nederland is 'niet democratisch': burgemeester of commissaris van de koning worden aangesteld en niet verkozen.
- Verzuiling is in vorige eeuw reeds afgekald.

2. Waarvoor staat de *Landelijke Vereniging Kleine Kernen*?

Vlaanderen heeft slechts één VVDB. In Nederland is er de LVKK, maar in 10 provincies is er ook een provinciale afdeling. En die 10 verenigingen zijn eigenlijk de baas. LVKK krijgt subsidies via binnenlandse zaken (geld uit Den Haag) en voert projecten uit samen met de 10 provinciale verenigingen. Er is dus heel nauwe samenwerking tussen landelijke en provinciale werkingen.

3. De Limburgse provinciale werking (waar Ben nauwst bij betrokken is)

- Netwerk van 200 dorpshuizen opgericht, op veel plekken bestuurd door vrijwilligers.
- 4 beroepskrachten en 12 adviseurs.
- Net als VVDB gaat het om kennisuitwisseling, belangenbehartiging en projecten ondersteunen.

4. Hoe ontwikkelden bewonersinitiatieven/bewonerscollectieven zich in Nederland? Hoe zitten de relaties met de overheden?

- Mensen die energie steken in gemeenschapszin zijn fantastische mensen!
Zie ook deze tekst bij slide 8: [Overall is de vernieuwing gaande. Het Broodfonds is een nieuwe vorm van solidariteit tussen kleine zelfstandigen. Ik hoorde Klasien Horstman pleiten voor citizen science: wetenschap van onderop. Lucien Engelen heeft in het Radboud een chieft listening officer aangesteld. Met UberPop rijden particulieren als taxi rond, maar dat mag nog niet van de wetgever. Ik zie ook onder ambtenaren steeds meer Frisdenkers opstaan. Publieke pioniers, helden van de vernieuwing, zoals er hier ook een aantal in de zaal zitten.](#)
- Burgerparticipatie is sinds begin deze eeuw heel belangrijk geworden.
- Welke vormen van democratische vernieuwing kunnen we toepassen in de gemeenten? Heel veel instrumenten worden nu ontwikkeld.

- Ruimtelijke Ordening gaat over naar nieuwe wetgeving via omgevingswet.
- Héél belangrijk dat bewoners niet alleen als ‘inspreker’ gezien worden, maar ook zelf eigen ideeën willen spuien en projecten willen ontwikkelen. Soms is het dan nuttig aan de overheid te vragen of ze willen meedoen.
- Beleidsparticipatie (burgers zijn de motor) tegenover overheidsparticipatie. Beide termen storen omdat ze allebei vanuit het beleid lijken te komen...
- Uitdaagrecht bv. op sociaal domein: bewoners tonen aan dat ze overheidsdienstverlening beter en goedkoper kunnen doen. Ze melden zich en gaan de taak overnemen. Dit gebeurt, bv. op vlak van zorg. De overheid worstelt hiermee want moet macht en geld afgeven, maar dit geeft wel een boost aan bewonersinitiatieven. En dit betekent voor dorpsraden dat ze in een veranderend speelveld staan!
- Kleine kernen-spel werd ontwikkeld rond: wat is onze rol als dorpsraad? Representeren of adviseren? Gericht op overheid OF activeren en verbinden en dus gericht op dorp. Legitimatie ligt niet aan de kant van de gemeente, maar in het dorp!!! Dorpsraad moet bij wijze van spreken niet met gezicht naar gemeente staan, want staat dan te veel met de rug naar dorp.
- Vorige eeuw ontstonden veel ontwikkelingen waarbij veel zaken door de overheid werden overgenomen. Het runnen van scholen of ziekenhuizen kwam bv. veel vroeger vanuit de samenleving, veelal de kerk. Eind vorige eeuw wijzigde de ontwikkeling van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. Sinds 2013 trekt de overheid zich in Nederland terug en wil meer ‘samenleving’. Bewoners zijn erg actief. Er is al een heel sterke organisatiekwaliteit bij bewoners te vinden, zie bv. voetbalwerkingen. Ook kerken spelen nog steeds een belangrijke rol.
- Verwijzing naar Professor Tine de Moor en de *commons*. (Er is een sociale coöperatie in België.)
- **Wie is eigenaar??** (Zie slide 9 presentatie)

Kijken we naar dorpen, dan gebeuren 4 zaken:

- 1^e soort (vaak voorkomend) zien we gewoonlijk niet (bv. buurman gaat iedere week met groepje fietsen), deze soort is ‘van de mensen’.
- 2^e soort: dorpshuis waarbij de overheid ondersteunt (o.a. via centen) – gaat om eigenaarschap van het dorp.
- 3^e soort (wat minder duidelijk): de overheid is verantwoordelijk voor Ruimtelijke Ordening, verkeer, onderwijsbeleid, ... Hierover gaat de overheid met mensen in gesprek maar het eigenaarschap van bv. een verkeersplan blijft wel bij de gemeente.
- 4^e soort: bv. bij bekeuring is er nooit inspraak. De overheid is volledig eigenaar (bv. identiteitskaarten regelen).

Interessant is de stippellijn (zie slide 9). Boven de stippellijn = zelfsturing, eronder = beleidsparticipatie. **Bepaalde zaken terug aan de samenleving geven = evolutie van zorgstaat naar samenlevingsstaat. Het dorp kan forse verantwoordelijkheden op zich nemen.**

Rol overheden: communicatief + regelsturing + autoritaire sturing en handhaving

Zie ook deze tekst bij slide 10: [Vanuit de vraag “wie is eigenaar” moet de overheid kunnen schakelen tussen rollen. Bij autoritaire sturing gaat het bijvoorbeeld om goede dienstverlening. Bij regelsturing gaat het om het betrekken van burgers bij beleidsvorming. De moeilijkste rol is die van communicatieve zelfsturing, omdat de overheid daar moet handelen vanuit bescheiden betrokkenheid. Als we daar het ontwikkelingsperspectief naast zetten, zien we dat dat vooral gaat om het rode en het](#)

blauwe. Op alle gebieden is verbetering nodig. In die zin is er niks mis met de ambities, maar juist het deel van de communicatieve zelfsturing is nog niet doordacht en niet uitgewerkt.

5. Vraag aan publiek: Wat zou u willen verbeteren in relatie met gemeentebestuur? Of is alles top?

- Soms is de relatie goed en soms minder. Het probleem kan zowel bij gemeenschap van burgers als bij gemeente liggen.
- Indien trots op participatief gelopen traject: wat maakte dit spannend? Blijft het evenwicht tussen het samenspel van verschillende actoren realistisch en haalbaar? Als ieder met een andere bril naar het in te richten 'plein' kijkt, dan is het niet evident...
- Bewoners hebben eigen belangen. De overheid moet die afwegen tegenover elkaar + reëel zijn tegenover die verwachtingen, dus soort verwachtingsmanagement voeren en daartoe de kaders aanreiken. De overheid scoort zeer slecht als het vertrouwen van de burgers wordt geschonden (vb bewonersbrief). Eerlijkheid en vertrouwen zijn cruciaal!

6. Hoe werken dorpen in Nederland rond de 4 thema's waar VVDB een dossiertje over opmaakt? (Dus eenzaamheid, dienstverlening, basisbereikbaarheid en kwaliteitsvol inrichten van de publieke ruimte)

A. Omgaan met eenzaamheid in Horst en het dorpje America (zie slide 14). Daar werd een eigen gezondheidscentrum opgericht als bewonersinitiatief.

- Kijken naar de toekomst met een **dorpsdagboek**: 5 jongeren, 5 gezinnen en 5 ouderen kregen een dagboek, vullen hier idee in. Daarna geeft ieder het boekje door aan iemand uit dezelfde doelgroep. Dit heeft 217 ideeën opgeleverd. 6 werkgroepen buigen zich hierrond. 4 jaar later volgde de opening van diverse initiatieven. Nu gaan burgers ook de zorg zelf organiseren, ze willen het zo regelen dat bepaalde zorgtekorten niet meer kunnen voorkomen.
- Bij eenzaamheid is de **dorpsondersteuner** de centrale figuur. Een oud-onderwijzer wordt hiervoor 12u in de week betaald maar is wel 24u bezig. Hij kan vragen koppelen aan antwoorden. Hij is in coronatijd bij alle mensen langs geweest met een bloemetje en de vraag *Hoe gaat het met u?* en brengt mensen bij elkaar. Hij weet waar eenzaamheid zit en legt verbindingen. Dorpsondersteuners kunnen professionals zijn OF mensen uit het dorp!
- Het Ministerie heeft een groot programma met kleine projecten op vlak van eenzaamheid.
- Doel ook: in volle breedte zorgen dat mensen ouder kunnen worden in het dorp!

B. Dienstverlening

- Supermarkt *Spar* stopte en het dorp zocht zelf een nieuwe uitbater voor hetzelfde gebouw. Folders werden rondgedeeld in het dorp om bewoners te overtuigen daar te gaan winkelen.
- Energie: coöperatie werd opgericht i.s.m. energiebedrijf. Doel: een zonneweide aanleggen. De opbrengst komt in een omgevingsfonds en wordt terug in het dorp geïnvesteerd.

C. Basisbereikbaarheid en OV

Het dorp America heeft een eigen vervoersdienst. In Nederland regelen Provincies het Openbaar Vervoer en gemeenten regelen het doelgroepenvervoer.

Nieuw plan in Limburg via de wensbus. Onrendabele vervoerslijnen waren afgefallen (sommige bussen worden te weinig gebruikt) en 10 wensbus-projecten zijn ontstaan. Dit wordt met vrijwilligers en auto's geregeld. Tijdens het vervoer ontstaan ook goede gesprekken van verbinding.

D. Kwaliteitsvol inrichten openbare ruimte

- Samen met de gemeente werd een dorpsplan aangemaakt en de dorpskern opgeknapt. Samenspel van gemeente en gemeenschap. Het dorp heeft zelf een flink bedrag bij elkaar gekregen. Daardoor ontstond het gevoel: *het Plein is van ons!*

Tot slot: de vraagstukken uit Vlaanderen zijn heel herkenbaar! Adviezen van VVDB zijn erg bruikbaar! Veel overeenkomsten naast ook verschillen tussen Vlaanderen en Nederland.

Hoe kunnen we bewoners die iets willen, helpen? Af en toe met elkaar in gesprek gaan!

Tekst bij slide 21 (leestips):

- Help een burgerinitiatief: Min BZK 2010, Loslaten in Vertrouwen ROB 2012, Vertrouwen in burgers WRR 2012
- Kim Putters: De politiek kijkt veel weg en te weinig vooruit.

PS Kan ook VVDB/Vlaanderen bij de *European Rural Community Alliance* komen?

III. **Uitwisseling aan 4 dialogotafels rond de thema's eenzaamheid, dienstverlening, basisbereikbaarheid en publieke ruimte.**

Doel: andere burgers en elkaar inspireren en enthousiasmeren + bottom up- ideeën en bemerkingen tot bij de Vlaamse overheid brengen. Net voor aanvang van de uitwisseling kunnen alle aanwezigen post-its met hun bedenkingen aanbrengen op 4 flappen.

Verslaggeving, zie apart document.

PAUZE

Deel 2 inspiratieluik

I. **Dhr Koen Anciaux aan het woord (Schepen financiën, gebouwen & monumenten, juridische zaken en landbouw)**

- Welkom in deze mooie dorpszaal (en niet in het stadscentrum) want VVDB is als vzw bezig met bewonersgroepen en richt zich tot burgers van het platteland.
- Missie VVDB valt in grote mate samen met hoe Mechelen denkt over dorpen. Dorpen bepalen mee de identiteit van de stad.
- Vroeger ook actief als schepen wijk- en dorpszaken. Ook in Muizen gaan wonen.
- Historische binnenstad heeft pas kracht met de dorpen als prachtig snoer errond. 5 mooie dorpen en 1 gehucht. Battel is specialeke. Muizen is in 2 gespleten door spoorweg en steenweg.
- Opvallend bij 1^e keer volgen van de Gemeenteraad in Mechelen: heel veel collega's kenden de dorpen niet, er is weinig interactie tussen de dorpen. Gevoel leeft dan ook vlug dat er te weinig in de dorpen geïnvesteerd wordt. Dit is een vorm van perceptie. Even nagekeken: er werd heel veel nl. 79 miljoen in de dorpsrand geïnvesteerd tegenover 47 miljoen in het centrum. Ook gingen vele miljoenen naar het nieuwe stadsdeel om de dorpen niet te laten verkavelen. Woonuitbreidingsgebied in Leest niet aanspreken, maar stadscentrum verdichten!
- Recent organiseerde de toeristische dienst 6 digitale gespreksavonden met de dorpen. Hieruit ontstonden wandel- en fietslussen. Dit onderstreept dat dorpen de stadsidentiteit versterken.
- Volgende week komt er een participatiemoment in een sociale woonwijk die totaal verbouwd werd. Alle straatnamen zullen vanuit een lijst door de inwoners worden verkozen, maar zij mogen ook nieuwe namen voorstellen. De Gemeenteraad zal dan de gekozen namen goedkeuren.
- Interessant dat VVDB de 4 voorgelegde thema's aanpakt via participatie.

II. Kort verslag van de uitwisselingstafels door vliegende reporter Karen Vandermeulen (woonachtig in een Mechels dorp en producer bij Radio 1, VRT)

Eenzaamheid

- Plots zijn door corona ook jongeren eenzaam...
- Via welke acties bereiken we eenzamen (jong zowel als oud)? Veel georkestreerde zaken werken niet zo goed.
- Spontane contacten op straat zijn ultra belangrijk (voor zowel jong als oud).
- Leuk idee: straatverantwoordelijken! (Karen wil dit doen voor de Winkelstraat die geen winkels heeft.)

Dienstverlening

- Hoe bereiken we iedereen (ook de niet-geëngageerden, wie minder snel aansluiting vindt, de nieuwkomers)? Hier is niet meteen een antwoord op gekomen.
- Vrijwilligers van het dorp kennen andere dorpingen wel. Letterlijk mensen aanspreken op straat helpt!
- Belangrijk: een contactambtenaar tussen burgers en bestuur.
- Bepaalde dienstverlening (bv. bank) is digitaal geworden. In een locatie als het dorpshuis zouden mensen die minder 'mee zijn', hierrond bijgestaan kunnen worden.
- Ondersteunen wat al bestaat, warm water niet heruitvinden!

Basisbereikbaarheid

- Moeilijkste thema qua oplossingen...
- Dorpingen krijgen veel te weinig info – wat gaat er gebeuren/verdwijnen?
- Dorpen zitten (soms) tussen vervoersregio's geklemd of vallen er qua aanbod van tussen.
- Hoe zorg je ervoor dat je die laatste km's aflegt tot in het dorp? Dit is belangrijk!
- Hoe zorg je voor iedereen voor vervoer op maat?

Publieke ruimte

- Schepen gemeente Mol: wacht niet op de gemeente, die is traag, doe het zelf!
- Dorpsraad kan ideeën leveren maar ook zelf actie ondernemen.
- Herhaal je vraag, zorg dat ze niet naast je kunnen kijken, de aanhouder wint!
- Zorg voor goede communicatie, openheid en respect.
- Het bestuur moet voor ruimte en openheid zorgen. Er is veel onbenutte ruimte...
- Zorg voor een buurtbudget want dit bezorgt de Dorpsraad een officieel statuut.
- Wat willen we met publieke ruimte (want er zijn vaak verschillende belangen, bv. keuze van parkingplaatsen of groen)?

III. Inspiratiemoment met Jasper Van Loy (master in de Culturele Studies en o.a. auteur van het boek 'Onder de kerktoren')

Vrienden van het dorp, allemaal *goe bezig!*

Bewonersengagement is één van de kernpunten in het boek. Ik woon nu anderhalf jaar in Mechelen maar ben geboren en getogen in Oevel, speelde er bij de fanfare. *Ik ben Kempenaar in Mechelen!* Heb in Leuven de wereld ontdekt en begon erna terug in Oevel het dorp heel anders te bekijken. Supermarkt had er de brui aan gegeven, cafébazen volgden elkaar op, laatste dorpsfeest was van voor corona, ... Niks is evident in het dorp. Ik stelde me de vraag: *Hoe gaat dat in andere dorpen?* Moest vaststellen dat het verhaal van Oevel dat van bijna alle Vlaamse dorpen is.

Wat maakt een dorp tot een dorp? Waarom wonen Vlamingen daar? Met welke problemen kampen dorpen? De mogelijkheden van de Vlaamse dorpen liggen in de Ruimtelijke Ordening, dat is de blokkendoos. Vlaanderen is een klein gebied met zowat het dichtste wegennet en spoorwegennet van Europa. Dat je in Spanje normaal 10 km naar de winkel moeten rijden, dat heb je hier niet! Vlaanderen is een fijne plek om er in een dorp te wonen. Het is ook historisch zo gegroeid dat Vlamingen in dorpen willen wonen.

Wat kan de overheid met de dorpen doen met het oog op een duurzame toekomst? Mensen naar de stad leiden met allerlei geboden zal moeilijk worden. De logge wordende overheid kan beter het landelijk gebied organiseren zonder aan de ziel te raken en slecht bedachte appartementen te zetten. Dus moeten we anders naar de dorpen leren kijken. Frans Thissen is daarbij mijn held. Hij schetste de evolutie van autonoom dorp naar woondorp. Het dorp van grootmoeder was autonoom. Andere dorpen waren onbereikbaar, de auto was niet ingeburgerd. Je sprak met de burens want je had elkaar nodig en hielp elkaar. Vandaag zijn dorpsbewoners mobiel en vinden hun behoeften makkelijk verder. We willen natuurlijk niet meer wonen in grootmoeders dorp.

Kwaliteitsvol inrichten van de publieke ruimte is een rare paradox. Mensen kiezen hun woondorp om de mooie publieke ruimte (natuurschoon, park, groen, rivier, ...). Maar omdat dorpen groter worden, moet er verkaveld worden en rijzen er appartementen die niet zo goed ontworpen zijn. Dus die aangroei zorgt dat natuurschoon verdwijnt...

Belangrijke rol is weggelegd voor de dorpsbewoners! Stel dat *Het Steen* in Antwerpen wordt afgebroken om er een futuristisch gebouw van te maken... Dan worden we zot en de kranten staan vol... (We komen allemaal in Antwerpen). Maar ook als in Oevel een museum wordt afgebroken (ook een mooi gebouw!) moeten de inwoners erover nadenken of dit wel moet gebeuren... **Als er zaken moeten veranderen, moet je dit dan zelf doen?** Het is een cirkelbeweging: als publieke ruimte verstandig wordt ingericht, creëer je ruimte om te ontmoeten! Mensen zien valt samen met gemeenschap vormen en die kan ervoor zorgen dat de openbare ruimte in stand blijft. Een gemeenschap kan niet zonder informele ontmoetingsplekken (parking, ontmoetingshuis, ...). Ook daalt dan o.a. de criminaliteit. **Eenzaamheid:** het dorpsprofiel verandert in de overgang van autonoom dorp naar woondorp. Vandaag zijn er veel verschillende soorten dorpsbewoners. Mensen die bv. in een dorp wonen omdat het dichtbij een autostrade ligt of omdat de lucht er gezonder is, ... Het is een enorme uitdaging om met die diversiteit blijvende cohesie te vinden/ creëren. Banden zijn vluchtiger geworden en kleinhandel is moeilijk te runnen. Maar die kleinhandel heeft wel een sociale functie. Hoe wordt dit opgevangen als de kleinhandel verdwijnt? Informele babbels kunnen niet in de *Carrefour* 5 km verder... Vroeger was het echter niet beter. Mensen moeten niet terug naar het dorp. Maar veel Vlamingen wonen historisch graag in dorpen.

Mijn boek is een aanzet om na te denken: als wij het niet doen, gaat niemand het doen!

IV. Plenumgesprek met moderator Karen Vandermeulen over Vlaamse dorpen (met reflecties over de 4 thema's en uitwisseling met publiek)

Mobiliteit

- Karen wilde dichtbij een station wonen en kwam in een dorp in Mechelen wonen. Jasper keerde na zijn studies eerst terug naar het dorp maar is om pragmatische redenen (want kreeg job bij Studio Bxl = auto of verhuizen) in Mechelen komen wonen. Hij wil zich deel voelen van een gemeenschap en zich engageren op de plek waar hij woont.

- Project 'wensbussen' in Nederland ligt volledig bij de bewoners. Is dat niet de taak van de overheid? Ben: dit ligt op de grens van de taakvoering overheid-burgers. De overheid zegt: los het zelf op OF kunnen we daar samen iets op bedenken? Binnen een maand was dit in Limburg opgelost. De overheid financiert mee de bus en zorgt voor opleiding van de chauffeurs, stelt telefoon ter beschikking, regelt de verzekering... Coproductie is zo ontstaan. Provincie voelde wel dat er grenzen zijn aan de verantwoordelijkheden die je aan burgers kunt geven. Maar als 'de andere kant' (burgers) *ja* zegt, ontstaat iets moois!
- In Vlaanderen is er toch nog heel wat werk aan de winkel. William is na zijn huwelijk in Aalst gaan wonen (wegens job), heeft 9 jaar in Aalst 'verbleven' maar nooit het gevoel gehad daar ook te 'wonen'. Hij keerde dan ook terug naar het dorp waar hij zich thuis voelt. Mobiliteitsplan Aalst: je raakt je auto nergens meer kwijt. Een busrit erheen duurt een vol uur en er zijn weinig ritten per dag, daarom heeft William nu scooter gekocht. De gemeente Haaltert zal nu een functioneel fietspad inrichten want er is een dik probleem met het Openbaar Vervoer! Toch heeft het ook geen zin nog een grote bus in te zetten waar slechts 3 mensen in zitten.
- Opletten voor juridische verantwoordelijkheden als burgers voor een oplossing zorgen. De lokale overheid heeft nog een rol te spelen!

Verhaal basisbereikbaarheid

- De overheid moet de toekomstplannen veel beter bekend maken!
- Het gebied waardoor een bus rijdt, is een zeer versplinterd gebied! Vergelijk het systeem van de bussen in Vlaanderen met vuilnismannen die elk huis zouden binnengaan en overal alle vuilbakjes gaan leegmaken en het vuil allemaal apart in een grote zak stoppen en dan naar het volgende huis trekken. Dit is heel inefficiënt.
- Het brede verhaal moet meer verkondigd worden: Openbaar Vervoer is alleen haalbaar en betaalbaar als het geregeld wordt via knooppunten. De structuur van ons grondgebied ligt aan de basis van de problemen.
- Wensbus is héél goed idee, want de noden verschillen erg per dorp... bv. schoolvervoer, ouderenvervoer... De input van de dorpsbewoners is dus nodig. Dit in Nederland organiseren is een pak makkelijker dan hier.

Inwijkeling in dorpen

- Het is als nieuwkomer soms moeilijk in te breken in de dorpsstructuur. *Jij bent van een half u hiervandaan, wat kom jij hier doen in Leest?* Het kiezen voor groen en rust stelt de nieuwkomer tegenover de 'oerbewoners'.
- Hoe krijg je die mensen (autochtonen en nieuwe bewoners) allemaal bijeen? Anderzijds zijn het vaak net de nieuwe bewoners die actief zijn en anderen activeren.
- **Je kunt alleen de kracht van de gemeenschap benutten als iedereen iets doet!** Deze 'geloofsbelijdenis' in de praktijk brengen! Nieuwe mensen brengen extra opportuniteiten met zich mee!! Alles waar we hier over spreken, is mensenwerk. Ook in andere dorpen mensen aanspreken.
- Jonge dorpelingen die een engagement oppakken, willen dit voor een specifiek project en beperkt in de tijd. In Jaspers vriendenkring ontstaan bv. nieuwe buurtcomité-activiteiten alsook inzet voor de *Warmste Week*. **Het is belangrijk doelen te vinden om mensen rond te engageren.** Zoek gemeenschappelijke grond (*common ground*) tussen nieuwkomers en anciens! Ga samen de alarmklok luiden bv. rond Ruimtelijke Ordening. Laat dit niet veranderen (nieuwkomers willen

net dat de RO niet verandert, zie ook hierboven). Start met een heel helder project hierrond uit te werken! **Dorpsraden kunnen hier een cruciale rol bij spelen.**

- Het traditionele verenigingsleven heeft in veel dorpen afgedaan. Met een dorpsraad kun je wel goed werken en bv. nieuwkomers aanspreken. De overheid is volop op zoek naar een juridisch kader voor dorpsraden. We moeten hierbij wel opletten dat dit niet in een keurslijf gegoten wordt (zoals bv. de regel van de politieke vertegenwoordiging bij de adviesraden). We moeten ook ruimte laten aan burgers, bv. aan jongeren, die zich engageren voor ad hoc-projecten. Het hen niet kwalijk nemen dat ze erna *adieu* zeggen.

Iedereen bereiken

- Vandaag ziet VVDB in de zaal meer dames en jongedames tegenover vroeger. Traditioneel zijn op dit soort bijeenkomsten veel mannen van 60+ van autochtone afkomst. Tip: meer methodieken gebruiken die de doelgroepen hanteren om hen bij de eigen organisatie te betrekken!!
- Vraag vanuit de zaal: wij bereiken de grootste roepers in de gemeente Mol maar er zijn ook andere meningen die we niet meekrijgen. Hoe bereiken we hen? Ben duidt dat dit een permanent vraagstuk is maar dat we het ingewikkelder maken dan nodig. Er is 1 methode die goed werkt nl. de deurbel op voordeuren! We huren telkens maar weer een zaaltje af en zien *usual suspects* of bekijken iets digitaals... Jongeren gaan meestal niet even samenzitten in een zaaltje. Zij zitten in de kroeg en sportclub. Ga naar hen toe! Of gebruik de **methodiek Optrommelen**. Laat een koektrom met (koekjes en) briefjes met een vraag doorgaan. Die trommel moet de hele straat rond! Of bedenk iets anders dan de traditionele manieren. Kern van dit verhaal = spreek mensen aan!!

Fusiegemeente

- Vlaanderen heeft maar iets minder gemeenten dan Nederland voor 1/3 van de inwoners. Gemeenten zijn dus kleiner maar bieden mensen veel infrastructuur.
- In het fusieverhaal worden dorpsraden veel belangrijker. Het is een pak gemakkelijker voor kleinere gemeenten om naar de inwoners te stappen.
- Fusiegemeente moet oefening blijven maken: *kennen wij de dorpen en dorpsraden? Zetten wij erop in??* Omgekeerd moeten de dorpsraden zich ook bevragen: *Leveren wij dezelfde inspanningen om dorpingen aan te spreken?*

Bottom up inzetten op sociale media

- De mensen van Williams generatie zijn er aartsbang voor... Liever geen FB bv. om behoud van de privacy, maar digitale media zijn hét middel om bv. jongeren te bereiken. Dorpsraad Heldergem kon een tijd geleden via FB de inwoners intens briefen over wegenwerken! Intussen heeft de dorpsraad daar 1500 volgers. Sociale media bevatten veel quatsch, maar hebben ook hun nut. De dorpsraad kan ook een *Tiktokdansje* maken om zo zelfs de jongste generatie te bereiken.
- Andere mening hiertegenover: bellen naar de hoofdleider van de jeugdbeweging i.p.v. werken met sociale media werkt véél beter. Je hebt een fysiek netwerk nodig, niet enkel sociale media.
- **Communicatie is een én-én-verhaal. Persoonlijk contact (aan de deur bellen) werkt het beste!** Heldergem kreeg een return van 70% bij toepassen van de methodiek *Dorp inZicht*!!

Installeren van een dorpsraad

- Hoe dit concreet aanpakken om een goede **representatie** van de gemeente te krijgen? Hoe op poten zetten dat een goede samenwerking met het gemeentebestuur ontstaat? Representativiteit is heel moeilijk, dit valt te bewaken door de dorpsraad zelf! Huiver om dit te verplichten... want dorpsraden die spontaan groeien vanuit een bepaald probleem of situatie, werken meestal

het beste. Belangrijk: vooral representativiteit van meningen proberen krijgen en niet zozeer van groepen mensen.

- De werking heeft veel baat bij het afsluiten van een **convenant of afsprakennota** ([zie vbn op de VVDB-website](#)). De dorpsraad best niet meteen in de rol van een adviesraad duwen. Bestuursleden (of burgers) kunnen vanuit de dorpsraad een vraag stellen. Zij verwachten binnen een bepaalde termijn antwoord van de gemeente. Een vraag of advies moet niet altijd positief beantwoord worden, maar de dorpsraad verwacht wel een motivatie. Uitleg geven werkt motiverend, anders haken mensen af (zeker als ze telkens tegen de muur botsen).
Aanvulling: bekijk [deze website-pagina](#) i.v.m. oprichten nieuwe dorpsraden.
- Wie komt erbij in de nieuwe dorpsraad? Eerst even bekijken: wat leeft daar nog?? In een deelgemeente van Haaltert zijn het restanten van de tanende verenigingen geweest die nu de nieuwe dorpsraad bevolken. Elders zit het anders. Geen vaste regels of procedure maar maatwerk dus!! Voldoende daadkrachtige mensen rond de tafel krijgen!! **Het valt niet te onderschatten: zien en engageren doet engageren!!** Toch is het soms moeilijk er nieuwkomers bij te krijgen, zeker vanuit bepaalde doelgroepen. Vaak bestaat de dorpsraad bv. uit heren die elkaar al erg lang kennen. De kans is klein dat je dan als jong gezin of migrant denkt: hier hoor ik ook bij. Dit ligt vaak louter emotioneel.
- Opletten: **dorpsraden gaan zichzelf niet altijd vanzelf vervangen**. Als de oorspronkelijke initiatiefnemers afhaken, is er een rol voor de lokale overheid weggelegd als die participatie/topdown structuren wil bevorderen!
- Tip: als we jong bloed willen, kan dat makkelijk via de traditionele nieuwjaarsrecepties die elk dorp kent... De mensen daar dan aanspreken!! Daar leren nieuwkomers ook andere dorpingen kennen die hen kunnen meenemen naar een bijeenkomst van de dorpsraad.

Deel 3 Uitreiking *GoeBezig*-prijzen 2021

Elk jaar – en dit sinds 2014 – zet de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen rolmodellen voor participatie in Vlaamse dorpen in de kijker via de *GoeBezig*-wedstrijd. 1 burgergroep en 1 lokaal bestuur worden bekroond. Zij werden geselecteerd door een vakjury (samengesteld uit vertegenwoordigers van de 5 provincies) alsook een ledenjury (bestuurders van 6 ledengroepen uit de 5 provincies).

Lid van de ledenjury Katleen De Rooster van Dorpsraad Leest uit Mechelen (de winnende bewonersgroep van vorig jaar) en lid van de vakjury Karl Catteeuw (werkzaam bij Provincie West-Vlaanderen) motiveren de keuze van de jury's. Het werd dit jaar een moeilijke keuze omdat er veel waardige kandidaten een dossierje inzonden...

[Bekijk hier de nieuwsflash](#) voor de motivatie.

Winnaar Dorpsraad Ottenburg aan het woord

De combinatie van zaken doen op korte en lange termijn rendeert. Het ingezonden project omvat maar één deelaspect van het bouwen aan de toekomst van het dorp. We schrijven een verhaal voor en door het dorp, samen kunnen we meer!

Karl Catteeuw van Provincie West-Vlaanderen aan het woord

De provincies zetten dorpen erg in de kijker. In een jury zitten is met ogen en oren van de kandidaatsdossiers stelen. We lazen over veel initiatieven die participatie/cocreatie dik in de verf zetten,

wat niet altijd zo vanzelfsprekend is voor gemeentebesturen. De Vakjury zet zaken in vakjes, en heeft nu vakjes bij gecreëerd (bv. lokale besturen die aan dorpen werken, Hasselt heeft participatieambtenaar, Mechelen voert al lang een dorpenbeleid, ...).

Winnaar Lokaal Bestuur Heist-op-den-Berg aan het woord

Voor de inrichting van *Buurtplek 't Werft* werden alle doelgroepen samengezet. Bewoners, diverse verenigingen, scholen, ... gaven hun meningen voor de bestemmingen van het terrein. Als politici hebben wij er ons niet mee gemoeid. Dank aan de ambtenaar die een uitstekende rol heeft gespeeld. De diverse vergaderingen werden erg goed begeleid. Een stukje 'warme samenleving' werd hiermee gemaakt en veel behoefte aan groen werd ingevuld.

Kort bedankingsmoment door Voorzitter William die het programma afrondt met de uitspraak:
Er is leven in het dorp en er is toekomst voor het dorp! We moeten er allen voor gaan!

Volgen nog een fotoshoot, een receptie en een netwerkmoment met broodjeslunch.

